

Manuel Sandamil, presidente de Africor Lugo

"Queremos seguir mantendo Africor Lugo nun posto de referencia en control leiteiro"

Manuel Sandamil Cabana (Castro de Rei, 1972) asumía en setembro a presidencia de Africor Lugo. O novo representante dos gandeiros lucenses móstrase ilusionado con esta responsabilidade e disposto a seguir traballando polo ben dos socios. De todo isto falou nunha entrevista que nos concedeu aos poucos días de ser elixido. O que aínda non sabíamos daquela era que ao mes seguinte tamén sería nomeado presidente de Fefriga. Aproveitamos a visita para facer unha breve reportaxe da súa granxa.

Manuel Sandamil Cabana é un dos catro socios da SAT A Vereda, situada na parroquia de Pacios, en Castro de Rei. A explotación xorde no ano 2011 e é o resultado da fusión de catro ganderías da zona, tres da Pastoriza e outra de Castro de Rei.

O rabaño actual ascende a 430 animais, dos que 230 son vacas en muxidura, e na granxa traballan sete persoas: os catro socios, a muller dun deles e dous empregados máis.

Canda a fusión edificaron unha nave para 200 vacas de produción

que precisamente agora están ampliando co obxectivo de chegar ás 300. Este proxecto tamén inclúe unha zona específica para animais de parto, dúas novas trinchadeiras para a almacenaxe dos silos, a construción dunha prefosa de xurro e mais a instalación dunha biocélula hixienizadora para a reutilización da parte sólida nas camas. Á espera deste cambio, as vacas en lactación dormen en cubículos que enchen cunha mestura de carbonato cálcico, serraduras e casca de arroz.

Para o aloxamento do resto dos animais (secas e gran parte da recría) botan man dos establos antigos onde os propietarios tiñan as súas vacas antes da fusión.

O muxido fano nunha sala paralela de 32 puntos e están acadando unha produción entre 34 e 35 litros vaca/día con 372 días en leite e unhas porcentaxes de graxa e proteína do 3,81 % e do 3,25 %, respectivamente. O recuento celular adoita moverse entre as 160.000-180.000 cél./ml e a bacterioloxía sitúase arredor das 10.000 ufc/ml.

Na SAT A Vereda elaboran catro racións distintas para a alimentación dos animais: unha para primíparas, outra para múltiparas, outra para secas e outra para xovencas. O servizo de carro *unifeed* contrátanllo a unha empresa externa.

As racións das vacas de leite son moi similares entre si, só varían un pouco en canto a cantidades: "Máis ou menos andan sobre os 34 kg de silo de millo, entre 10 e 12 kg de silo de herba, sobre 12 kg de concentrado e medio kg de palla", comenta o novo presidente de Africor Lugo.

Coas 130 hectáreas de superficie agrícola das que dispoñen son autosuficientes en produción forraxeira. En 85 fan rotación herba-millo e no resto sementan raigrás para silo ou para recoller en seco. Da realización das tarefas agrícolas encárganse eles, excepto do picado das forraxes e de sacar o esterco.

En recría tamén son autosuficientes; de feito, Manuel asegura que, coa cantidade de animais que están nado actualmente, en dous anos a máis tardar terán chea a nova parte do establo que agora están edificando.

As xovencas estanlles practicando a primeira inseminación arredor dos 13 meses e están conseguindo unha media de idade ao parto de 23, cunha media de inseminacións por preñez de 1,2.

Para as camas empregan unha mestura de carbonato, serraduras e casca de arroz

A calidade de patas e ubres é un dos aspectos nos que máis se fixan na selección xenética

Xatas lactantes na SAT A Vereda

Establo de produción

▶ TRATAN DE AVALIAR OS DEFECTOS QUE TEÑEN NO RABAÑO E CORRIXILOS PARA A SEGUINTE XERACIÓN MEDIANTE ACOPLAMENTOS FAVORABLES

sentante dos gandeiros en Control Leiteiro da provincia de Lugo pon en valor a seriedade desta empresa no que ten que ver co respecto dos contratos asinados e, neste sentido, móstrase satisfeito; tamén destaca que teñen “uns prezos estables e bastante decentes en canto á situación do mercado”. Unha das últimas facturas cobradas foi de 0,326 €/kg + calidades + IVE.

Ata hai uns anos a SAT A Vereda era unha das habituais nos concursos morfolóxicos do país. Antes da fusión, Manuel xa participaba nestes certames, onde ten gañado algún premio que recorda con especial cariño, como o de vaca gran campiona en 2006 no extinto concurso de Chantada. A este recoñecemento súmanse outros máis recentes, como o de vaca nova campiona nacional en 2015 e varios títulos acadados na Moexmu. Porén, a pesar destes éxitos, nos últimos tempos deixaron de asistir a estes eventos debido á focalización de esforzos no día a día da granxa, co obxectivo de sacarles o máximo rendemento aos animais e garantir a solvencia económica despois do forte investimento que supuxo a creación da sociedade e a construción das novas instalacións. Quen sabe se co novo cargo que acaba de estreir, a Manuel non lle entren as ganas de volver ver os seus animais competir na pista e anime os seus socios a retomar esta actividade. ►►

No caso das vacas, a media de IA/preñez ascende a 3 e o intervalo entre partos é de 415 días. Para a detección de celos botan man de podómetros; porén, tanto en vacas como en xovencas, a primeira inseminación prográmana sempre con GPG. A media de partos do rabaño é de 2,5 e a taxa de reposición, do 27 %.

Hai uns anos apostaron decididamente polo transplante de embrións para avanzar na selección xenética. Agora téñeno algo parado, pero Manuel puntualiza que isto non impide que, se nun determinado momento a proba xenómica dun animal reflicte uns índices interesantes, se poñan a traballar con el nese sentido. Así mesmo, sostén que hoxe en día gozan dunha “xenética bastante interesante” no establo e empregan seme

sexado naquelas femias, xovencas sobre todo, pero tamén vacas, das que lles interesa seguir mantendo descendencia na explotación.

Tratan de avaliar os defectos que teñen no rabaño e corríxilos para a seguinte xeración mediante acoplamentos favorables, para os que se serven do programa de Africor Lugo. En liñas xerais, para a elección dos touros, Manuel ten en conta que sexan positivos en leite e que teñan boa calidade de patas e de ubres; tamén se fixa en determinados trazos secundarios, como a preñez e as células somáticas. Teñen unha media ICO de 2.700 puntos e unha cualificación morfolóxica de 81.

Canto á comercialización do leite, levan xa uns anos vendéndollo a Remy Picot. O novo máximo repre-

A comezos de setembro asumía a presidencia de Africor Lugo tras a renovación da súa Xunta de Goberno. Satisfeito co novo cargo?

A verdade é que si, aínda que me tomou un pouquiño por sorpresa. Ao renunciar ao cargo José Carlos e Álvaro [anteriores presidente e secretario, respectivamente], sabía que tiña moitas posibilidades de seguir na directiva, pero non contaba coa presidencia ao saír o máis votado, xa que os compañeiros decidiron que era mellor establecer os postos por número de votos adquiridos.

Con que expectativas asume este mandato?

Asúmoo con ilusión, porque realmente é unha directiva renovada, só dous repetimos da anterior e, por primeira vez, temos unha muller nunha directiva de Africor, que tamén é algo bastante importante, así que con ganas de traballar polo ben do socio e seguir na liña que traíamos de atrás. Queremos seguir mantendo Africor Lugo nun posto de referencia a nivel estatal en control leiteiro.

Ten en mente algunha idea sobre a que empezar a traballar?

Quizais é un pouquiño pronto para avanzar ideas, pero trataremos de continuar na liña de traballo da directiva anterior e ver as posibilidades que temos para modernizarnos de cara ao futuro que nos vén.

Á parte do Control Leiteiro Oficial, que outras prestacións lles ofrece Africor Lugo aos seus socios?

Fanse probas xenómicas a calquera socio que as demande, así como testaxe de medidores e apareamentos. Ademais, o servizo de testaxe tamén se lles está prestando a outras comunidades. Logo están a colaboración que prestamos para o desenvolvemento de concursos morfolóxicos, que se viñan facendo ata a aparición do coronavirus, e a organización de poxas conxuntamente con algún concello, que tamén houbo que paralizar debido á pandemia. Neste caso igual hai que buscar unha alternativa para seguir facéndoas, se cadra nun formato máis virtual que igualmente permita o intercambio de animais entre as ganderías. Certo é que ese intercambio xa se pode facer desde a páxina web de Africor, pero, de todas formas, hai que buscar unha alternativa ás poxas presenciais por todo o que poida seguir pasando nestes momentos de incerteza.

Como foi evolucionando a función de Africor Lugo ao longo do tempo?

A evolución foi un pouquiño da man do crecemento das ganderías, extraendo cada vez máis datos do tubo de mostras que se saca de cada animal para serlle de máis utilidade ao gandeiro. Tamén se foron incorporando novos servizos, como o de apareamentos ou o de xenotipado, ao

▶ “CADA VEZ SOMOS MENOS GANDEIROS E NON CABE DÚBIDA DE QUE OS SERVIZOS QUE TEREMOS QUE PRESTAR PARA CONTINUAR SÉNDOLLE DE UTILIDADE AO SOCIO VAN SER MÁIS CAROS”

que, nos mundos que corren, hai que darlle cada vez máis importancia.

Cantos controladores operan na actualidade en Africor Lugo e en que consiste o seu traballo?

Hoxe en día en Africor Lugo aproximámonos aos cincuenta traballadores, incluídos tanto os controladores como o persoal de oficina, que son os encargados de verificar e gardar os datos e despois transferilos a Fefriga, así como os técnicos de apareamentos e outra xente eventual da que se bota man para concursos e outras actividades.

O labor dos controladores consiste en visitar as explotacións unha vez ao mes e adquirir mostras de todos os animais que hai nese momento en muxidura, así como outros datos relativos a inseminacións, partos... para sacar a maior cantidade posible de información útil para o gandeiro. Outro labor dos controladores e de Africor que non comentei anteriormente é servir de intermediarios entre Xenética Fontao e os gandeiros para a adquisición de seme.

Que papel xogan as africanos nun contexto de explotacións cada vez máis modernizadas e con tecnoloxías que lles achegan aos gandeiros unha gran cantidade de datos?

Ben é certo que as salas e os robots de muxido nos dan cada vez máis información e sobre iso hai que evolucionar, ver cara a onde queremos ir e ata que punto Africor lle pode seguir proporcionando información de utilidade ao socio que, ao fin e ao cabo, é de quen se sostén. Por iso hai que tratar de darlle o mellor servizo e a maior información posible, e nesa liña de adaptación ao presente seguiremos traballando. ▶▶

¡Preparados, listos, ya! Nuevo AXION 900

El AXION 900 siempre ha estado preparado para las tareas más grandes: con potentes motores hasta 445 CV, confort de conducción continua CMATIC y una enorme fuerza de tiro, ahora nuevamente incrementada. Con CEMOS para tractores, el AXION 900 hace que los buenos operarios sean aún mejores. Posibilidad de versión TERRA TRAC, con un 15 % más de tracción y un 50 % menos de compactación sobre el suelo. Confort total. Todo esto y mucho más en su tractor CLAAS.

claas.com

CLAAS

► “ISTO É ALGO DE TODOS E POLO QUE TODOS TEMOS QUE TIRAR CARA ADIANTE”

COMPOSICIÓN DA XUNTA DIRECTIVA DE AFRICOR LUGO

Presidente: Manuel Sandamil Cabana (SAT A Vereda, Castro de Rei)

Vicepresidente: José Alberto Iglesia Vila (SAT Rei de Miñotelo, A Pastoriza)

Tesoureiro: Gonzalo Balea Vázquez (Calobro Holstein, Trabada)

Secretaria: María Castro López (Portalousa SC, Xermade)

Interventor: Julio López Fernández (SC Quintián, O Páramo)

Vogal 1: Fernando López Fernández (Tío Andrés, Sarria)

Vogal 2: José Manuel Castro Núñez (De Matías SC, Lugo)

Existe algún servizo que estean demandando os socios e que teñan previsto ofrecer?

Neste momento non temos previsto ofrecer ningún servizo novo, pero si estamos abertos a calquera suxestión dos socios. Nós tamén somos gandeiros, vemos o que pasa nas nosas granxas e nas do arredor, pero tamén podemos ter un descoñecemento doutras cousas que, como digo, nos gustaría que os socios nos comentasen, pois, ao fin e ao cabo, isto é algo de todos e polo que todos temos que tirar cara adiante.

Cal debe ser o papel das africores na actual era xenómica?

A xenómica é unha realidade e cada vez hai máis explotacións que tiramos por ese camiño, pero tamén hai moitas que, de momento, non están empregando tanto esta ferramenta, entón hai que seguir achegando os datos que sacamos dos touros cos que traballamos e, a partir de aí, ver as posibilidades que temos de seguir proporcionándolle información ao gandeiro con temas xenómicos.

A colaboración das africores no desenvolvemento de concursos morfolóxicos é un tema que xera moita diversidade de opinión entre os socios. Cal é a súa posición ao respecto?

É certo que a participación en concursos está diminuindo e que algúns incluso desaparecen, pero creo que isto se debe á carga de traballo que hai nas explotacións e ao traballo que de por si implican os concursos. Persoalmente,

que tamén participei moitos anos en concursos, creo que son unha boa ferramenta para comparar a túa xenética coa doutras explotacións e, ao mesmo tempo, para que o resto dos gandeiros e da xente en xeral pasen uns días con outras actividades gandeiras e saian da rutina. Por iso creo que as africores debemos seguir axudando para que se celebren porque, ao final, son servizos que o propio socio nos demanda en moitos casos. Tamén penso que hai outras actividades, á parte das escolas de xuíces, que se poderían organizar de forma paralela aos concursos en canto a formación de novos gandeiros. Por exemplo, igual era interesante empezar a coñecer realmente a diferenza entre animais, ver temas de alimentación e outras cousas que tes que levar á práctica no día a día da túa granxa.

A diminución de ganderías implica unha redución do número de socios que sustentan as africores. Pode estar en perigo a viabilidade destas entidades?

Como dicíamos antes, en Africor Lugo temos un cadro de persoal importante, cuxo soldo ten que saír das cotas dos socios e tamén dalgunha subvención, que cada vez son menores. Para ninguén é agradable ter que subir as cotas, xa que os gastos nas explotacións tamén están moi axustados, así que por agora imos traballar ao máximo para non tocalas, se ben isto tam pouco garante que nun futuro non as haxa que subir, pois cada vez somos menos gandeiros e non cabe dúbida

de que os servizos que teremos que prestar para continuar séndolle de utilidade ao socio van ser máis caros. Falabamos antes de que dun bote de mostras se pode sacar moitísima información, pero eses datos custan os seus cartos, por iso penso que deberíamos traballar conxuntamente desde Fefriga e a nivel estatal coa Administración e co Ligal para tratar de buscar unha miguíña máis de financiamento. Vai ser un traballo laborioso, que seguro que nos vai levar tempo, pero creo que debemos ir por ese camiño.

No mandato anterior anunciouse a posibilidade de fusionar as catro africores galegas e mais Fefriga. En que punto se atopa este proxecto? Apoiaría vostede a fusión?

Si, non cabe dúbida. No anterior mandato xa estivemos traballando un pouquiño sobre isto e agora a miña intención, e creo que tamén a do resto dos compañeiros, é seguir profundando nesa liña, co fin de reducir custos para o gandeiro. En caso de que a fusión saia adiante, vai ser un proceso longo e laborioso, porque cada Africor traballa dunha maneira, ten as súas contas, os seus estatutos, así que teremos que ir dándolle forma e que tamén a Administración nos oriente sobre os futuros ingresos que poderíamos chegar a ter formando unha única Africor, ou Cegacol ou o que se lle queira chamar. O importante é que o socio pague o mínimo posible e que non haxa duplicidade de información, así que traballaremos nesta liña pausadamente pero sen deixala de lado. ■